

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 28.

Nogáll emlékezete

Aranyból volt a szive s most ércebe öntött mellszobra előtt rőtta le a kegyelet adóját az utókor. Az utókor? Helyesebben azt lehetne mondani, hogy a kortársak. Emlékezünk még mindannyian reá, a kinek minden szava, minden tette a szeretet jegyében fakadt. Ez a mostani nemzedék még érezte áldó jobbjának jötteit, haló porában is él sziveinkben. A mi számunkra nem készült az a szobor.

De föl kellett állitania Nogáll szobrát a mai nemzedéknek, föl kellett állitania a jövő számára.

Meg kellett örökíteni nemes alakját az utókor részére, a mint ő maga megörökítette nevét alkotásaival. Nekünk, a kik közvetlen tanúi voltunk szive jóságának, lelke nemességének, nekünk első sorban volt köteleességünk felállítani a szobrot. Beszédés tanúsága lesz annak, hogy ez a kor megértette Nogáll nagyságát s kész őt követni.

Az a szobor hívja a nemesszívű főpap követésére a késő nemzedékeket. Ércalakja a jóságnak emelt szobor legyen, amely nem egyszerű emlék, hanem lelkesítő szózat: Krisztusért élni, Krisztus nyomán járni, az ő keresztjét viselni — ez az egyetlen igazi nagyság Isten és emberek előtt.

A vasárnapi ünnepély lefolyásáról következőkben számol be tudósítónk:

Ragyogó szép idő kedvezett a Nogáll-szobor leleplezésének, melyre Nagyvárad város képviselőiben, melynek Nogáll diszpolgára volt, megjelent Glac Antal főispán, Rimler Károly polgármester, Dás László főügyész, dr Baróthy Akos főorvos és sokan a városi tisztikar és törvényhatósági bizottság tagjai közül, a káptalan és a helybeli világi és szerzetes papság csaknem teljes számban és igen sokan a polgárság közül.

A nemzeti lobogókkal és zöld lombokkal diszitett Szt.-Vincze intézet keleti szárnyával szemben volt felállítva a pódium, melyre a Himnusz elhangzása után fellépett Fetser Antal, a szobor adományozója, segédpüspök, ki a következő hatásos, lendületes ünnepi beszédet mondotta:

Emlékbeszéd Nogáll Jánosról.

Igen tisztelt Közönség!

Pauli szent Vincének, a szegények apostolának, akinek nagysága előtt még a XVIII. század forradalmi bölcelete is meghajolt, aki ugyanaz volt a szeretet világában, mint aquinoi szent Tamás, az anyagi tudós a hittudományok területén, akiről a nagy szociális pápa, XIII.

Leo, midőn abban az apostoli brevéjében melylyel sz. Vincét az egész földkerekségének összes, vele bármilyen össz-függésben álló jótékonyági egyesületei különös pártfogójává nyilvánítá, azt mondja, hogy »ugyszólván nincs nyomorúság, melyen ne segített volna csodálatos szeretete; minden fáradságot örömmel vállalt magára, ha az felebarátjának használt, vagy enyhülést szerzett. — ennek a Pauli szent Vincének élt Szent László városában egy nagy tisztelője és hű követője, néhai Nogáll János pergamoi felsz. püspök, nagyvárad i. kano-nok, nagyprépost s Nagyvárad város disz-polgára. — Hosszu negyvenkét éven át volt szerencsés szeretett városunk őt magának mondhatni, azon időtől élte fogytáig, hogy leg-főbb kegyurunk, ő császári és apostoli felsége a kiváló munkatársakat kereső szent emlékü Szaniszló püspökünk felterjesztésére őt 1857-ben várad i. káptalan tagjai sorába emelte térfikora virágjában, életének 37-ik, áldozó papsága 15-ik évében már akkor tündöklő nagy érdemei földi jutalmául, melyeket az irodalom, s a papnevelés terén szerzett. Az 1820. június 24-én született ifju Nogállban, ki alsóbb iskoláit szülővárosában, a bölcele-tet, már mint esztergomi egyházmegyei pap-növendék Nagyszombatban, a hittudományi tanfolyamot a budapesti egyetemen és pedig minden osztályt kitűnő sikerrel végezte, már a budapesti központi papnöveldeben egész hatá-rozottan előtűntek a saskörmök, feltűntek jö-vendő kiválóságának vonásai: az arany pap s a kiváló magyar író vonásai. A buzgóságnak, a tudománynak és irodalomnak szentelte minden idejét. A magyar iskolának két éven át volt elnöke, mely idő alatt az a tiszta egyházas szellemben s élénk munkálkodásban határozott irányt vett és hatalmas lendületet nyert.

Már itt bizonyos írói nevet vivott ki magának, úgy, hogy mihelyt 1843. július 15-én áldozó-pappá szentelték, a neves Somogyi Károly azon-nal meghívta az akkor híres folyóirat, »Religio és Nevelés« szerkesztőségének belső tagjai közé. Két év múlva már az ország első pap-növeldéjének lelki igazgatója lett, bár még voltak növendékei között olyanok is, — köztük későbbi nagyevű főpásztor, b. e. Schlauch bibornok püspök is — kik 3 év előtt ugyan-azon intézetben növendéktársai is valának! Itt az ország szívében élte át az 1848—49-iki nagy idők veszélyeit, amikor személyesen működött közre abban, hogy az osztrákok által vasra verten Bécsbe hurcolt Rudnyánszky besz-tercebányai püspök rabláncaitól meelőbb kiszabaduljon s egyszer csak egy ugynevezett gut-gesint, népszerű a plébános házigazda köz-belépése mentette meg Nogállunkat attól, hogy egy budapesti plébánián a szabadságharc leveretése után az egybegyűlt osztrák tiszteteket emberséges bánásmódra figyelmeztetve bátor szavai miatt bajba ne kerüljön. Ilyen gutgesint, vagy mint tréfásan magát nevezé schwarz-gellő volt ő akkor. Miután 1849—52-ig egyszerű-smint a pesti egyetemi hitszónoki s bölcsé-szetkari hittanári tisztet is betöltötte s buzgó-részt vett mint titkár és jegyző a Szent-István-Társulat szervezésében és időközben több jeles munkát is kiadott köztük 1851-ben az örök becsü »Szentek Tudományát« s buzgólkodott minden téren, ami a papság Krisztusi szellemé-nek ujjászületésére s főleg a főváros hitéletének emelésére irányult 1853-ban a bécsi Sz. Ágost-onról nevezett felsőbb papnevelő intézetnek lett magyar tanul. igazgatója és pedig lelki-igazgatója, udvari káptalan s egyszersmind bécsi

levelezője Kemény Zsigmond »Pesti Napló«-jának.

Innét jött hozzánk haza, hogy mindvégig velünk maradjon s közöttünk öntse ki lánglelke s ami fő páratlan szive gazdag kincseit.

Nem hiába volt oly nagy hirdetője Jézus szentséges szívének: a szentek önfeláldozó szeretetére, bámulatos önmegtágadó jótékonyására emlékeztető jó szive volt *Nogállnak fő jellemvonása*, mely a lelki testi elhagyatottak s főleg a szegény árvák iránt volt legérzékenyebb s gyuladt leghatalmasabb lángra. Jellemző, hogy még késő öreg korában is a szegény kisdedek zsongó csevegeése volt az ő füleinek a legkedvesebb zene. És ha valami lelki testi nyomor enyhítése, vagy más jótékony cél, szent eszme, Isten dicsősége, a lelkek üdve, a haza java megragadta lelkét, oda adta mind a mije volt, úgy, hogy nagyprépost korában is nem egyszer kellett apró kölcsönöket kérnie saját szűkre szabott szükségletei fedezésére. Megható rdekes epi-zódok vannak bőven. Csak egy párt emlitünk. Az is jellemző, hogy hely önismereténél fogva nagyprépost korában az egyik préposti bérlete után előre fizetett haszonbért nem tartotta magánál, nehogy, mert mindig készen állt a halálra, a bármely percben bekövetkező halála esetén az esetleg utódját illető haszonbér-részesletet is elajándékozhasssa; mert ő, a ki mindenkin igyekezett könnyíteni, szigoruan vigyázott arra, hogy másnak terhére ne legyen. Mikor a Szent Vincze-intézet első alakjában készen állt, készen volt pénztárcájának üressége is, pénze is egészen elfogyott, úgy hogy az akkor még kicsiny intézet fentartásáról 20000 koronás önéletbiztosítással gondoskodott, és mert tőkében majdnem másfélszer annyit fizetett haláláig a biztosító intézetnek, mit halála után intézete e biztosítástól nyert: ezért szokta tréfásan emlegetni, ez életbiztosításra gondolva, hogy káromra élek, mire azzal szoktam őt megnyugtatni, hogy nincs ennél jobb üzlet egyha-mar a világon Örül e biztosító intézet; örülhet méltóságod, mert nagy érdemeit is még tovább gyarapíthatja a hosszabb életében s élete a köznek, az emberi égnek, főleg a szenvedőknek is nagy hasznára van. Ellenben ez a tréfás dicsek-vés is jellemző világot vet lelkére, hogy neki tiszta haszna van abból, hogy a vaksága miatt elszegényedett, s házához fogadott, haláláig általa tartott és általa tisztességesen eltemetett egy-kor jómódu várad i. iparos polgár nem lát, mert — ugymond — így megtakarítom a világitási költséget annál a vaknál, akit vaksága miatt tartok.

A magyar név dicsőségének előmozdítása is szüntelen lelke előtt lebegett, mely mindig telve volt vallási eszmékkel, istenes gondolatokkal. — Ez a hazafias szív avatta vezérévé s lelkévé annak a feledhetetlen lourdesi magyar zarándoklatnak mely egy negyed század előtt édes magyar hazánk, Maria országa hódolatát is elvitte a lourdesi Szűz lábaihoz, s magyar hazánk olyan nemzeti színű zászlóját ajánlotta fel Magyarországnak Nagyasszonyának s tüzte ki a lourdesi basilikában, mely az összes keresztény nemzetek zászlói közt is dicsőséget szerez nemzetünknek.

Hazafias lelke vitte rá arra is, hogy »Sze-ráf hangok szent Terézia tiszteletére« című pazar kiállítású magyar diszmunkájával részt vett Szt. Terézia háromszázados jubileuma alkalmából 1882-ben Spanyolországban tartott nemzetközi versenyen s elnyerve a magyar népnek a keresztény nemzetek eme mérközésében.

Nogáll János, ki kétszer mint káptalani helynök is kormányozta szent László megyéjét, ki sokáig volt segédpüspök, püspöki helynök, a papnövelde és szent József-intézet igazgatója, haláláig a bölcsőde-egylet elnöke s az életének 80-ik, püspökségének 20-ik, áldozópapságának 57-ik évében, 1899. évi jul. 19-én, Pauli szent Vince ünnepén, az általa alapított Szent Vince-intézetnek általa építtetett kápolnájában — melynek 4 év előtt éppen Pauli szent Vince napján tette le alapkövét, — tartott ünnepélyes szentmise közepén, minden halálküzdelem nélkül, csendes otthonában karos székében ülve csendesén átszenvedt az örökkévalóságba, — bizony reméljük — a boldog örökkévalóságba, hol elnyeri, élvezi nagy érdemeinek jutalmát az Ur Jézus Krisztusnál, kit a szent vendégségben, melyben Krisztus vétetik és a jövő dicsőség záloga adatik nekünk, még halála napjának reggelén is mély áhitattal magához vett, a házi oltáránál a szent áldozásig térden állva hallgatott szentmise alatt. Halála előtt egy órával még hallottam utolsó szószerkeztől, karosszékéből magasztos intelmét egy buzgó szent ferencendi atyához s láttam mély alázatosságában mint csókolta meg az egyszerű szegény franciscánus szerzetesi övét, hallottam utolsó rendelkezését a Pauli szent Vince tiszteletére, életében utolszór tartandó szentmiséről s midőn e felejtethetetlen, különös kimulásra gondolok, melyben az igazak halálának képét szemlélem, eszembe jut, amit Pauli szent Vince haláláról olvastam, aki teljesen felöltözve, karosszékben ülve, ritka, derült nyugalommal adta ki lelkét. (Bougaud). Alig, hogy elhelyeztük ide a szent Vince-intézet kápolnájába, földi maradványait a Schlauch bibornok által végzett nagyszerű temetési szertartással s oly részvétellel, melyhez fogható ritkán volt és lesz szent László városában felhangzott az erős óhaj: *szobrot Nogállnak!*

Es ne neheztelj reánk, jó atyánk a tulvilágon, hogy mi saját szívünk sugallatát is követve, a te bronzszobroddal ékesítjük fel a haló porodat kegyelettel őrző szent Vince-intézetet, legszebb szeretetművedet, melyet 41 éve kezdettél, 39 éve nyitották meg először, mint bölcsődét és ovodát, egy év múlva elemi iskolával, majd leány és fiu-internátussal, később polgári leányiskolával s külső betegápoló testvér-osztálylyal bővítettél, élted fogytáig sajátodból tartottál fenn s fejlesztettél hű munkatársaidal, szent

Vincze leányaival, kiknek — mint alapító levelében magad írad »buzgó fáradozásuk verejtéke is hozzá van tapadva az intézet minden növekedéséhez, minden kövéhez, minden talpalattnyi földéhez«, amelynek fenntartására, tisztán sajátodból mintegy 160.000 korona alapítókét is gyűjtöttél, amihez ha hozzávesszük a 30 éves fenntartás költségeit és személyes fáradozásaidnak, az iskolákban, az ovodában, a szószerkezt, a gyóntató székben, nagy értékét: minő ércnél maradandóbb emléket emeltél itt tenmagadnak! Bocsdad meg ezt nekünk gyermekidnek; hiszen a te alázatos szerénységednek — melynél fogva ünnepélyesen tiltakoztál az ellen is, hogy ez a legkedvesebb alkotásod, a te nevedről neveztesék s kifejezted határozott akaratot, hogy ennek neve és címe szent Vince-intézet legyen, még életedben el kellett viselnie, — hogy habár intézeted nem is, de ez az utca, melynek valamint az egész Rétnek fejlesztése érdekében még senkinem tett távolról sem semmit annyit, mint te, nevedet viselje: megengedheted nekünk is ezt a szerény szobor leleplezését, melynek különben sem volna megfelelőbb helye, mint a Rét, mely intézeteddel egyetemben szivedhez legjobban oda volt forrva, amely érzelmeidnek, — amint az első kapavágáskor, első hivatalos jelentésedben alkotásióról — úgy a betetőzéskor, a szent Vince-intézet kápolnájának 1896-ik évben, szent József oltalma ünnepén történt megáldásakor mondott szentbeszédedben is oly könyzárort fakasztó kifejezést adtál, hogy akik annak tanúi voltunk, azt nem felejtjük soha. Annál inkább megengedheted ezt nekünk, mert a te kimagasló nagyságod nem is ily — habár igaz művész alkotta, de mégis szerény mellszobrot érdemel, mint aminő a mi igénytelenségünkkel teltet. Éz nem nagyságodnak, csak szerénységednek s a mi igénytelenségünknek felel meg.

Azok után a megérdemelt magasztalások után, melyek Nogáll halálakor, kinek — ha valakinek — méltán díszítik mellét a jeles rendjelek s aki — ha valaki megérdemelte, hogy Váradi diszpolgára legyen, amely polgártársaitól nyert kitüntetést, mindenha nagyraecszülte, felőle elhangzottak főpásztori ajkáról, a törvényhatóságban, a sajtóban, Kath. Kör, a Kath. legényegyletnek s a Bölcsőde-Egyletnek, melyek alakításában nagy része volt s a Szigligeti-társaság Nogáll-émlékének szentelt ünnepélyein, azok után a megérdemelt magasztalások után,

melyek elhangzottak felőle, mint a legtermékezebb magyar asketikus íróról ki félszázados írói jubileumán azon nevezetes nyilatkozatot tehette, hogy abban találja legedesebb boldogságát, midőn félszázados írói jubileumára visszatekint, hogy soha sem irt olyat, amit megbánt volna, s mit vissza kellene vonnia, kinek mesteri magyarsággal irt hitbuzgalmi művei, melyek közül csak magyar kempis Tamása mintegy 16:000 példányban forog közkezen, oly nagy hatással voltak s vannak a hitélet föllendítésére, a jeles hittudósra, a lelki élet kiváló mesteréről s főleg a keresztény jótékonyság kimagasló apostoláról, ki annyira elmélyedt Krisztus követésébe, hogy Krisztus példáját követve igazán mindenkinek mindene lett: nem kell fejtegetni a Nogáll-szobor jogosult voltát még azok előtt sem, akik idegenek Izraelben. mert Nogállra rá lehet alkalmazni Latium legnagyobb szónokának Nogáll által igen kedvelt szavait: O terram illam beatam, quae hunc virum exceperit — — — miseram, si amiserit. Boldog a hon, mely ilyen férfiut nyert, szerencsétlen, ha elveszti. Legyen ez a szerény szobor nemcsak halás kegyeletünk jele, hanem időtlen-időlkig emlékeztetője különösen a Rétnek legnagyobb jótévére s hirdetője az *önzetlen* szeretetnek, melyre oly égetően szüksége van beteg társadalmunknak, melyet egyedül a szeretet képes meggyógyítani.

Nogáll önzetlen szeretete csak az önzést ismerte, mely a mennyei jutalom elnyerésére irányult, amelyért való küzdelemben nincs érdek összeütközés.

Legyen örökre áldott Nogáll püspök emlékezetel!

Beszédközben lehullott a lepel a bronz mellszoborról, mely híven tükrözi vissza Nogáll jóságos arcának vonásait. A művészi kivitelű alkotáshoz sokan gratuláltak a művésznek, *Tóth István* szobrásznak, kinek több sikertelt szép munkája díszíti már városunk tereit.

Az ünnepi beszéd után köszöntő éneket adott elő az intézeti leánynövendékek énekkara. A szép versnek, melyet lapunk vasárnapi számából ismer a közönség, szövegét is, dallamát is dr. *Szemethy Géza* szerezte s ugyancsak ő vezette az énekkart is.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A diszebed után.

André Malville, a vén történetíró, a becsületrend tisztje, az Institut rendes és Európa összes császári és királyi akadémiáinak levelező-tagja hazatérőben volt. Bérkocsijának ablaküvegét leeresztette és kibámult a langyos júniusi éjszakába.

A falak mentén egy szerelmes pár lépetgetett. Időről-időre megálltak s mozdulatlanok maradtak, míg csak egy kocsi, vagy egy gyalogjáró arra nem jött; a padon megcsillant egy fehér női ruha s az aggastyán csengő női hangot hallott, mely kacagva tiltakozott a csókok ellen.

A történetíró félrefordult. Mit érdekelte őt a fiatalok bohósága!

André Malville elmúlt életére gondolt. Ha egy férfi a maga multjának utjain bolyong, minden fordulónál megsuhan egy női szoknya.

Az egyedüli nő, akit valaha szeretett, Jeanne Lilaine, akivel azonban szakított, hogy annál jobban élhessen a tudománynak.

André Malville ezután egészen a tudomány-nak élt. Dolgozott. A történelem lett számára az ablak, melyen át bámuló szeme meglátta a mult idők csodáit. Csakhamar kiadott egy kötetet a renaissance-ról, miután előbb hónapokig élt a nagy festők, a dograressák, a seigneurök világában.

A forradalomról irt nagy munkája megnyitotta előtte az Institut kapuit. Még sohasem nősült, de bőven részesült a tisztelet ama jeleiben, melyeket az emberek az érdemek jutalmazására feltaláltak. Voltak keresztjei, planquettjai és szalagjai.

Igy élt folytonos munka közt s alig vette észre, hogy haja már megöszült. Szeme azonban mostanig megőrizte fiatalos tűzét. A szerencsétlen szerelmesek módjára még vigasztalást talált abban a gondolatban, hogy az a nő, aki az övé lehetne, senkié s hogy most már, há még él, tul van a hatvan éven.

Ma este az élysébejől jött, hol a köztársaság elnöke egy átutazó uralkodó tiszteletére diszebedet adott. A király, aki ismerte Malville munkáit, beszélni óhajtott a híres történetíróval. Az ebéd egyes részletei elvonultak szemei előtt. Látta a királyt, amint hosszan, kitüntető érdeklődéssel beszélt vele, érezte az uralkodó meleg

kézszerítését s látta az udvari méltóságok s egyéb előkelőségek rosszul titkolt irigységét.

A pantheon mellett elhaladva, kocsija befordult egy keskeny utcába. A tudós megállította a kocsit és kiszállt, mert innen hazáig gyalog akarta megtenni az utat. Bizony karajában, mely akadémiai egyenruhájának tartozéka volt.

A kocsis átvette díját s köszöntötte az egyenruhás öreg urat:

— Köszönöm, tábornokom!

Es Jacques André Malville, a nagy tudós, a Midiciek, a Valois-k, Danton és Mária Antoinette történetírója megindult a langyos júniusi éjszakában a lakása felé.

A háza kapujának küszöbén egy zsák fekküdt keresztben. André Malville megállt.

Egy öregasszony teküdt ott. A véletlen arra hozta, ott lefeküdt és elaludt.

Malville följe hajolt és megérintette.

Az asszony felébredt, rája tekintett és értetetlen szavakat mormolt. Kétségtelenül azt hitte, hogy rendőrtisztet van dolga.

A tudós kérdéseket intézett hozzá.

Az asszony mentegetőzött. Fáradt volt és leült, de semmi rosszat sem forralt.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyváradi, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador stb. siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Elő erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és **sírkőgyár.**

Kolozsvár, Dézsma utca 21. sz. Központi iroda. Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek:

Déva. Nagyszében, Bánpatak. 179

Majd egy intézeti leány növendék, *Retteg* Juliska szavalta el *Kovács* Józsefnek alkalmi versét, *Glatz* Mihály pedig dr. *Krüger* Aladárnak »A keresztért« című költeményét, miközben két szép koszorút helyeztek el az intézeti növendékek nevében a szobor alá.

Befejezésül a finövendékek énekkara — melyet *Belezny* Antal dirigált — előbb a pápai, majd a magyar Himnusz énekelte el s a közönség meghatva távozott a kegyeletes ünnep színhelyéről.

Kossuth és a ceglédiek. Ceglédről jelentik: Cegléd város független érzelmi polgársága tegnap délelőtt a városháza dísztermében népgyűlést tartott, amelyen a kiegyezésről és alkotmánybiztosítékokról szóló törvényjavaslatokkal foglalkoztak és amelyen a népgyűlés tántoríthatatlan bizalmát fejezte ki képviselője és vezére Kossuth Ferenc iránt. A gyűlés lefolyása a következő volt:

Molnár Sámuel pártelnök rövid megnyitó beszéde után Horváth József prépost-plébános tartalmas beszédben jellemezte a nemzeti kormányt, amelynek Kossuth Ferenc nemcsak egyik tagja, hanem irányító szelleme is. Ezután dr. Gombos Lajos polgármester szólalt fel és lendületes beszédében bizalmának adott kifejezést Kossuth Ferenc iránt a kiegyezési törvényjavaslat miatt ért alaptalan és rosszhiszemű támadásokért. Kossuth Ferenc neve elegendő biztosíték arra, hogy a nemzeti kormány az adott viszonyok között mindent megtett hazánk és nemzetünk boldogulására. Dr. Halász László szerkesztő tartott ezután beszédet, amelyben a szőnyegen lévő törvényjavaslatokat körvonalozta, az elért közjogi és gazdasági vívmányokat méltatta, amelyek ha nem valósították is meg a függetlenségi párt programját a maga egészében, de alapot adtak annak.

Ezután a következő határozati javaslatot terjesztette elő: A ceglédi függetlenségi párt

Ez a hang! Malville megdöbönt. Így beszélt valamikor Jeanne. Bolond dolog! Ez volna az ő egykori ideáljának a romja? Megkérdezte a nevet.

— Jeanne — dadogta siránkozva az aszszony — Jeanne Lilaine . . . de semmi rosszat sem tettem, higgye el, uram . . .

André Malville sokáig nézte. Ez lett tehát a viruló leányból. Félrefordult, de a nő a hold fényénél látta, hogy szemében könny ragyog. Elérkezettnek látta az időt, hogy alamizsnát kérjen tőle.

André Malville kigombolta frakkját s előkereste erszényét. Mit tehetett egyebet? A nő szájából gőzölgött a pálinka bűze.

Megnyomta a csengettyűgombot, odanyújtotta erszényét a nőnek s belépett a házba, melynek kapuja zajosan becsapódott utána.

A lakásába érve kinyitotta az ablakot és sokáig kibámult az éjszabába.

Virradni kezdett s az arra elhaladó munkások nem tudták elgondolni, hogy mit akar az a korán kelő öreg ur az ablakban, aki háromszögű kalapjában, zöld betétes frakkjában, vörös nyakkendővel és mellén összes érdemrendjeivel lebámul az utcára.

Leo Larguier.

tárgyalta a kormány kiegyezési és alkotmánybiztosítéki törvényjavaslatait és habár ezen törvényjavaslatok a függetlenségi párt programját nem valósítják meg teljes egészében, de alapozását látja bennük hazánk függetlenségének. Meg vagyunk győződve arról, hogy képviselőnk és vezérünk Kossuth Ferenc és miniszter társai az adott viszonyok között minden lehetőt elkövettek, magyar hazánk politikai és gazdasági önállósága érdekében. Eppen ezért a jogosulatlan és rosszhiszemű támadásokkal szemben rendületlen bizalmunkat nyilváníjuk szeretett képviselőnk Kossuth Ferenc és vezetőtársa Apponyi Albert iránt. Erős a hitünk, hogy kedvezőbb politikai viszonyok között önzetlen hazaszeretetűkkel és államférfiu bölcseségűkkel a függetlenségi párt programját egészben megvalósítják, hazánk és nemzetünk függetlenségét és önállóságát kivívják. A határozati javaslatához hozzászólt Takács József ref. lelkész, aki nagy hatással beszélt a Kossuth név dicsőségéről, amelynek nimbuszát hiszi, hogy Kossuth Ferenc csak erősíti és emeli, ajánlja, hogy a határozati javaslatot küldöttségileg adják át Kossuth Ferencnek. A népgyűlés a határozati javaslatot egyhangú lelkesedéssel magáévá tette s ma délelőtt 10 órakor küldöttségileg adták át a bizalmi nyilatkozatot Kossuth Ferencnek.

Az indemnitás tárgyalása. A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, melyen megkezdik az indemnitás tárgyalását. A horvát képviselők ma este utaztak el Zágrárból, hogy részt vegyenek az indemnitási tárgyalásban. Hír szerint az összes horvát képviselő fel fog szólalni a vitában s így az indemnitás tárgyalása előre láthatólag 30—35 napig elhúzódik. A horvát képviselők számítanak a nemzetiségi képviselők támogatására is az indemnitás ellen való állásfoglalásukban.

Barabás és választói. Nagykörözséről írták nekünk: Barabás Béla országgyűlési képviselő a függetlenségi párt intéző bizottságának tegnapi ülésén kijelentette, hogy bár érzelmeivel ellenkezik, de a kényszerítő helyzetnek engedve, megszavazza a kiegyezést. A bizottság Barabásnak bizalmat szavazott. A képviselő november 10-én tartja beszámolóját.

A pénzügyintézetek szövetségének ülése.

A Magyarországi Pénzügyintézetek Országos Szövetségének biharmegyei körzete vasárnap délelőtt Nagyváradon közgyűlést tartott, amelyen az Orsz. Szövetség elnöke: *Mándy* Lajos nyug. miniszteri tanácsos is részt vett s talpraesetten, szakszerűen szólott a mostani pénzügyi helyzethez.

A közgyűlést dr. *Hoványi* Géza elnök vezette. A fővárosból jelen volt *Leitner* Zsigmond, Pósa Ernő, dr. *Hantos* Elemér, a szövetség főtitkára, továbbá a nagyváradai és biharmegyei pénzügyintézetek képviselői mintegy ötvenen.

A közgyűlést dr. *Hoványi* Géza elnök nyitotta meg. Az egyesülésben van az erő, ez az igazság hozta össze a pénzügyintézeteket egyesülésre. Most a szövetség biharmegyei körzete azért jött össze, hogy a felmerült kérdéseket

megbeszélje. A politikával rem foglalkoznak, s így azt sem fejtegetik, hogy minő okok idézték elő a jelenlegi viszonyokat; de keresni kell a módokat, amelyekkel a mai helyzetet szanálni lehet.

Dr. *Adorján* Armin, a biharmegyei körzet titkára előterjesztette ezután a körzet eddigi működéséről szóló jelentést, amelyet tudomásul vettek.

A pénzügyintézetek helyzete.

Erdekes tárgyalás indult meg ezután a vidéki pénzügyintézetek helyzetéről a jelenlegi hitelviszonyok között.

Dr. *Hantos* Elemér az orsz. szövetség központi titkára mint előadó foglalkozott a kérdéssel. Két jelenségre mutatott rá: a világpiacra általánosan előállott pénzkriszisa és a mi sajátos hitelrendszerünkben rejlő visszaesés helyzete. A krízis szerinte a sanfranciscói földrengésből és a német ipari fellendülésből keletkezett. A budapesti pénzügyintézetek ezután a helyzet súlyát igyekeztek a vidéki pénzügyintézetekre háritani. A hitelrendszer alapköve, hogy a pénzügyintézet megkapja pontosan követelését és hogy mobilissá tehesse a hitelt. A váltótárca kilenczted része jelzálogos hitel, ami hosszú lejáratu. A fővárosi intézetek a vidékieket kioktatták, hogy mennyire előnyös, ha a váltókat készpénzben váltják be.

Ismerteti a külföldi helyzetet, s ráter, hogy a mi hitelrendszerünk hibás, de ezen csak a törvényhozás útján lehet segíteni. A vidéki pénzügyintézetek a mostani nehéz helyzetben is kiállották a tűzpróbát, de nem tudni, meddig terjed ez az állapot. A válságot a vidéki bizottságoknak akként lehetne megszüntetni, ha feledezet lenne, s a különben szilárd alappal bíró intézeteket segítenék a fizetéseképtelenség ellen.

Leitner Zsigmond szólott a kérdéshez s más oldalról akarja megvilágítani a helyzetet. Ahol a föld értékes, ott a pénzügyintézetek a fővárosból és a külföldről táplálkoznak. A pénzügyintézetek egy része a betétekre, a másik része a hitelre alapítja működését. Azt mint tényt leszegezi, hogy a betevők nyugodtak. Másrészt van a visszleszámitolásoknál. Dicséretesen emeli ki, hogy úgy az Osztrák-Magyar Bank, mint a Magy. Ált. Hitelbank e nehéz viszonyokban dicséretesen viselkedtek a vidéki pénzügyintézetekkel szemben. Ezután az állami és magán papirokról, azok visszaözléséről beszél részletesen s azon reményét fejezi ki, hogy nem sokára ez megszűnik. Okulásul említi, hogy a pénzügyintézetek ne csak arra legyenek tekintettel, hogy külföldről olcsón szerezhessenek be hitelt, de arra is, hogy a mostanihoz hasonló nehéz időben miként viselkednek ezen hitelezők velük szemben. Le kell vonni a tanúságot. Végül buzdítja a tagokat az összetartásra.

Dr. *Lengyel* Zsigmond a mai helyzetért a fővárosi pénzügyintézeteket okolja; állami támogatással nagy tőkét gyűjtöttek s a vidékre felmondták a hitelt. A vidékiek megállták a helyüket, de mi biztosít a jövőre, hogy a jobb pénzügyintézetek is nem inognak meg. Indítványozza, hogy a központot keressék meg, hogy eszközölje ki a kormánytól, miszerint a jó vidéki pénzügyintézetek is kapjanak az állam pénzéből olcsó kölcsönt.

Mándy Lajos ny. miniszter tanácsos, az orsz. szövetség elnöke szólott ezután a kérdéshez. A mostani helyzet okát nem az amerikai földrengésben, s oly távol kell keresni; az már 15 éve előre vetette árnyékát. A külföldi nyugati pénz elvesztette kelet felé irányulását — A külföldnek is szüksége van a pénzre. — Az áruforgalomból folyik a pénztorgalom is. Amíg Amerikába, Franciaországba volt nagy kivitelünk, milliókra menő liszt exportunk, ösmertek bennünket s a

A n. é. virágkedvelő közönség szives látogatását és pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

ifj. JELINEK FERENC.

Telefon virágcsarnok 102. — Telefon kertészeti telep 103.

ÉRTESÍTÉS!

A n. é. virágkedvelő közönséget tisztelettel értesítem, hogy régi jó hírnévnek örvendő szigorúan szolid kertészeti telepemen óriási mennyiségben van készlet a legjobb elite és fajtisztá chrisanthemokból, melyek a közlő mindszenti ünnepekre sirkoszoruk, csokrok és virágmunkák Bemertéri modern virágcsarnokomban a legszolidabb árban lelkiismeretesen készíttetnek el művészies kivitelben.

pénzügy terén is nyújtottak hitelt. Most már nincs szükségük az áruinkra, megszűnt a pénzhitel is. Ez a háttér a hitelmegszűnésnek. Más ok az, hogy Németország annyira belement a mezőgazdasági és ipari fellendülésbe, hogy nem elég a saját pénze, hanem külföldi pénzre is szorul. Németország tehát nem tőlünk, hanem Ausztriából vonta ki a pénzt s ezt mi éreztük meg. Magyarországon szintén nagy befektetések voltak; az állam maga is nagy befektetéseket tett, tehát több pénz kellett, mint amennyit mi megtakarítottunk s a több befektetést Ausztriából szereztük be. Ausztria most kivonta tőlünk a pénzt, mert Nyugaton biztosabban látja elhelyezve. és ezt nemcsak politikai okokból tették. Az itt uszórának híresztelt 7-7 és 100 százalékos kamattal külföldön is lehet találni. Abban, hogy Ausztria a hitel megvonást politikai okokból tette, sok az affektáció. 1894-96-ban, mikor sok volt a pénz, minden politikai nehézségek dacára is lett volna elég pénz. A mai helyzet oka az általános pénztelenség, amihez részben járul a mi mostani politikai helyzetünk is. Az most a kérdés, hogy miként lehetne a bajon segíteni. A fővárosi pénzügyi intézetek a hitelt a vidékiektől megvonták s nagy összegeket rezerváltak. Így van tartalékban 50-60 millió, de a jobb vidéki pénzügyi intézetek is százszázalékos tartottak vissza, hitelmegszorítás által. Lehet vitatni, hogy ez helyes-e, de mindenestre érthető, sőt talán helyes is. Készültek ezáltal arra az eshetőségre, ha a kiegyezés nem sikerül. Hogy azután a fővárosi pénzügyi intézetek a hitelmegvonást brutálisra tették, az elítélendő, mert ezáltal a vidéki pénzügyi intézetek kárt okoztak. Itt kell kiemelni az Osztrák-Magyar Bankot, amely tapintatos eljárásával a helyes utat megmutatta. Ma már annyira enyhült a fővárosi pénzügyi intézetek pánikja, hogy legalább a régi összeköttetéseket fenntartja. Ezután azt fejtegette, hogy a vidéken nem mindenütt vannak a tőkék jól elhelyezve; a kihitelezés mobilitása nincs biztosítva s ez visszahat bajok esetén hitelviszonyainkra. Ezért félték a fővárosi pénzügyi intézetek. Hogy segítsünk most a bajon? A kormány támogatása kieszközölhető, de csak a szövetség révén, bár így az év végén, az állam sem igen rendelkezik nagy felesleggel. Eddig még nem fordultak panaszszal a szövetséghez. Adatokkal s bizalommal forduljanak a szövetség elnökéhez, s akkor hiszi, hogy nem eredmény nélkül járhat el a szövetség a kormánytól. A decemberi közgyűlésen ezzel a kérdéssel foglalkoznak. A hitel megszorítás még nem tánt el, mert a kiegyezés miatti feszült viszony lassan simul el. A helyzetben azonban az nem segít, hogy ha a mostani 1200 pénzügyi intézet még 5-6 százzal szaporodik. A közgyűlés ezzel is foglalkozik. (Eljenzés.)

Dr Radó Ignác az előtesszóló beszédével foglalkozik. Azért vesznek a vidéki intézetek több helyről pénzt, mert egy helyről csak keveset kapnak. Az Osztrák-Magyar Bank eljárását teljes elismerés illeti. Ha a kormánytól várják a segínyt, már most irjanak fel. Szerinte azonban egyedül kormánytámogatással nem lehet a pénzügyi viszonyokat teljesen rendezni. Ez csak injekció. Dr Hoványi Géza nem osztja, hogy a jelenlegi helyzetet csupán a pénzelvonás okozná. A megbénított forgalom bénítja meg a pénzügyi viszonyokat is. A fa kitermelésnél rengeteg befektetés hever, mert nem szállítanak vagonhiány miatt. Elfogadják a kormánytól, olcsó kölcsönt kérjenek a kormánytól, de ezt toldják meg azzal, hogy a forgalmi eszközök elégtelensége is akadályozza az egészséges keresk. forgalmat, s ezért ennek megváltoztatásáról is gondoskodjék a kormány.

A gyűlés ilyen értelemben határozott.

A kisebb jelzálog kölcsönök olcsóbbá tétele céljából, ezekre bélyeg- és illetékmentességet kérnek a kormánytól.

Hosszabb vita keletkezett a közös hitel nyilvántartása tárgyában, s végre is az ügyet kiadták tanulmányozás céljából az elnökségnek.

A nagyszalontai takarékpénztár indítványozta, hogy lépjen közbe a szövetség, miszerint a pénzügyi intézeteknek ne csak ingatlanok, de más adók után is biztosítsák a képviseltesük a községi képviselőtestületekben.

Elfogadták azzal, hogy a megyéknél is ilyen alapon szintén biztosítsák a virilis jog.

Végül köszönetet szavaztak Mándy Lajos orsz. szöv. elnöknek a megjelenésért, s a terem átengedéseért a keresk. kamarának s a gyűlés véget ért.

Délben társas ebéd volt a Pannoniában.

A megyei fegyelmi választmány ülése.

Tegnap két fegyelmi ügyben hozott határozatot a megyei fegyelmi választmány. Mindkét ügy annak idején nagy port vert fel s most, akkor nem remélt sima békés elintézt nyert.

A fegyelmi választmány ülésén Glatz Antal főispán elnöke alatt jelen voltak. Beöthy László, Papp János, Papp Miklós, Vasady Lajos mint választmányi tagok és Balogh János mint előadó.

A választmány mostani ülése szokatlan volt, amennyiben azt kivételesen hívták össze a Keszthelyi Zoltán megyei főjegyző ismeretes ügyében, valamint Markovits Károly főszolgabíró ellen beadott panasz ügyében, hogy a meghozandó határozat még idejekorán illetékes fórum elé kerüljön, nehogy a folyamatban lévő fegyelmi vizsgálatok miatt a két egyént az általános tisztújításon ne lehessen jelölni.

Az ülés délelőtt 10 órakor kezdődött. Első tárgya volt Keszthelyi Zoltán ügye, melyet Balogh János főjegyző mint előadó ismertetett. Felolvasta a miniszter leiratát, melyben az ügy megszüntetésére vonatkozólag intézkedik a miniszter. Majd a bíróság átiratát ismertette, melyben a bűntény megszüntetéséről van szó. Végül a főjegyző kérelmét, melyben önmaga ellen kér fegyelmi vizsgálatot, aztán a főügyészi véleményt olvasta fel az előadó. A főügyész véleménye a fegyelmi vizsgálat megszüntetését indítványozta, mert beigazolást nyert, hogy az ismeretes átiratot a házfelügyelő jelentése alapján írta.

A fegyelmi választmány ennek alapján kimondotta, hogy a további eljárást megszünteti. Az iratokra vonatkozólag pedig elhatározta, hogy azokat a közigazgatási bizottsághoz teszi át a további intézkedések megtétele végett. Javasolja egyszersmint a bizottság, hogy a közigazgatási bizottság a főjegyzőt helyezze vissza állásába.

A közigazgatási bizottság legközelebb november 6-án ül össze és akkor fog foglalkozni az ügygel.

A fegyelmi választmány ülésének második tárgya volt a Markovits Károly főszolgabíró ellen indított vizsgálat, mely a tavasz óta tart dr Kozma Gábor belényesi ügyvéd feljelentése alapján. A vizsgálat igen huzamos ideig tartott és ez alatt tetemes költségek is merültek fel s végeredményében mégis teljesen alaptalannak bizonyultak a vádak, melyeket Kozma hozott fel Markovits ellen.

Az előadó részletesen ismertette az ügyet, úgy a feljelentést, mint a vizsgálat iratait. A főügyész terjedelmes és minden aprólékos részletekkel foglalkozó jelentésére a választmány belátta, hogy a belényesi népgyűlés feloszlásánál Markovits szabályszerűen járt el s a miatt őt megbüntetni nem lehet.

A választmány ez ügyben is szintén megszüntető határozatot hozott és kimondotta, hogy a felmerült költségek megfizetésére a feljelentőt kötelezi részben. A költségek másik részének megtérítése a megyei háztartási alapot terheli.

A két érdekes ügy letárgyalása után az ülés déli 12 órakor véget ért.

UJDONSÁGOK.

* **Megfelebbezett megyebizottsági tagválasztás.** Az e hó 24-én megtartott megyebizottsági tagválasztás ellen ez ideig két felebbezés érkezett a megye közigazgatási bizottságához. A két felebbezés az eradonyi választást támadja. A felebbezők Tolvaj Károly, Tolnay Károly és társai azzal vádolják a megválasztott bizottsági tagokat, hogy azok a választás előtt már 20-án kint jártak a választók között és ott mértéktelen korteskedést vittek véghez. Annyira itatták az embereket, hogy sok helyen orvosi segínyt kellett igénybe venni. Több helyen még mindig betegen alkohol mérgezésben fekszenek az emberek. Ezen kívül vádolják a választási elnököt is azzal, hogy a választás tartama alatt egy és háromnegyedóra elhagyta a választási helységet anélkül, hogy helyettesítést nevezett volna meg. Ez alatt az idő alatt természetesen akadályozva voltak a lezavazásban a választók. A vádak közül még egy van ami figyelmet érdemel és ez, hogy sokan szavaztak le mások helyett olyanok, kiknek nem volt szavazati joguk.

* **A tanítók drágasági pótléka.** A nagyvárad községi elemi iskolai tanítók azon kérelemmel fordultak a városhoz, hogy addig, amíg a felemelt fizetést teljes összegében megkapják, drágasági pótlékot adjon a város. A főszámvéző röviden végzett a kérelemmel. Néhány sorban jelenti a tanácsnak, hogy fedezet hiányában a kérelem nem teljesíthető.

* **A város kis katonái.** A honvédelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a most kezdődött tanévre megüresedett két alapítványi helyet Hegedűs Ottó és Becsey László növendékeknek adományozta.

* **Jegyzőváltás Gyulán.** A Hoffmann Ferenc halála által megüresedett első jegyzői állást Gyulaváros képviselőtestülete tegnap, 28-án töltötte be; amikor is I. jegyzővé Szikszai György eddigi II. jegyző választott meg egyhangulag. Az így megüresedett II. jegyzői állásra pedig szótöbbséggel Nádházi Károly városi iktató választott meg.

* **A közegészségügyi szakbizottság ülése.** A város közegészségügyi szakbizottsága folyó évi október hó 30-ik napján d. u. 4 órakor a városház bizottsági termében ülést tart a következő tárgyak felől: 1. A XII-ik gyógyszerár engedélyezése. A csontgyűjtő raktár telep engedélyezése. Typhus megbetegedésekről szóló jelentés.

* **Uj postaügynökség.** Biharvármegye Kisháza községben folyó évi november hó 1-én postai ügynökség lép életbe. A postaügynökség kézbesítési köre Kisháza, Karaszó és Petegd községre és Lakattyu pusztára terjed ki. A postaügynökség leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a tenkei posta- és távirduhivatalhoz tartozik és összeköttetését a Kisházáról Tenkére és vissza naponként közlekedő gyalogküldőncjártat úján fogja kapni.

* **Tisztifőszemle.** A folyó évi november hó 4-én megtartandó tisztifőszemle megjelendő közös hadseregbeli tartalékos havidíjasok egy kitöltött személyi tudósítványt (Personalnachweist), az ajánlati jegyet (Widmungs-

karte-t) és az utolsó kinevezési okmányt, az orvosok ezenkívül még az előirt katonarvosi táskát is magukkal hozni tartoznak. Azon tartalékos havidijasok részére, kik a tiszti főszemlénél bármely oknál fogva nem vehetnek részt, t. évi november hó 14-én délelőtt 9 órakor a hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál tiszti *átoszmle* fog megtartatni, melynél a megjelöltek azon előre nem látott okokat, melyek a tiszti főszemlén való megjelenésüket akadályozták írásbelileg beigazolni kötelesek.

* **Esküvő.** Tegnap délelőtt esküdött örök hűséget Martos Gyula l. sz. püspökségi intéző bájos arájának, Eder Lujzikának, Eder Géza beéli főszolgabíró leányának. Az esketési szertartást Dóczy plébános végezte, aki magasan szárnyaló beszédet intézett az ifju párhoz. Tanuk voltak a vőlegény részéről Erős Rezső jogászigazgató, a menyasszony részéről Magyar Kálmán kir. közjegyző.

* **Az ellenőrző napszámások.** Vasárnap éjjel Bornemissza János és Jankus János napszámások a Korona-kávéházban idogáltak, de a bor árát nem akarták kifizetni, ellenben a kiszolgáló pincérektől követelték a szakszervezeti könyvet és azt hangoztatták, hogy őket a szakszervezet küldte ki megtudni azt, hogy kik nincsenek benne a szervezetben. — Azok ellen a kávéházak ellen, melyeknek alkalmazottai nincsenek beiratkozva a szervezetbe hétfőn általános támadást fognak intézni. Ez a fenyegetés azonban nem vált be, mert a kávéházak belátta, hogy ezek is mást beszélnek mikor ő a bor árát kéri és e miatt feljelentést tett a rendőrségen a két napszámás ellen.

* **Megszurt szabómester.** Vasárnap éjjel Mohos Lajos körözs-utcai szabómester meglehetősen ittas állapotban igyekezett haza felé, mikor Körözs utcán több suhancsal találkozott, akikkel szóba állott, minek következtében verekedés keletkezett. Verekedés közben a suhancok valamelyike kést vett elő és azzal Mohosnak hátába döfött a hátgerinc mellét. A szúrás következtében Mohos eszméletét elvesztette s a mentők beszállították a kórházba, hol most a halállal vívódik. A tettesek kézrekerítése iránt a rendőrség széleskörű nyomozást indított, ezideig azonban eredménytelenül.

* **Katonák és civilek harca.** Véres verekedés színhelye volt vasárnap éjjel a Bányasor, hol több katona és civil verekedett össze. A verekedés keletkezéséről nincs biztos tudomása a rendőrségnek, mert annak egyik áldozatát nem lehetett kihallgatni. Az egész esetre úgy jött rá a rendőrség, hogy tegnap reggel eszméletlen állapotban súlyos sérülések közepette találta meg Tóth Zsigmondot a Bányasoron. Az eszméletlen embert sikerült magához téríteni, amikor megmondta, hogy ő Tóth Zsigmond, egyéb felvilágosítást azonban nem tudott adni, mert ismét elvesztette eszméletét. A megvert ember a kórházban fekszik. A rendőrség nyomoz a tettesek után.

* **Izgalmas hajszja az éjszakában.** Megemlékeztünk vasárnapi számunkban arról az izgalmas hajszáról, mely Bittó Gergely rendőr és egy notorius tolvaj között játszódott le a Porondon. Az üldözéskor nem sekerült elfogni a gazembert, azonban vasárnap kére került és le lett tartóztatva. Vasárnap délelőtt u. i. a Kórkáz-utcán teljesített szolgálatot Bittó, amikor észrevette, hogy egy vele szembe jövő ember nagyon gyanusan figyelni őt. Pillanatnyi gondolkodás után felismerte a szombat éjjeli megmenekült embert, aki szintén felismerte üldözőjét és futásnak eredt a hegyek felé. Bittó azonban nyomon követte őt sikerült elfogni és a rendőrségre kísérni. A rendőrségen bevallotta az ember, hogy őt, Nagy Titi Lajosnak hívják, munkás ember és Gáborjából jött kértársával Nagyváradra, hol a munka csak mellékes foglalkozásuk volt, a főszület a lopásra tekintették. Több betöréses lopás bizonyult az

emberre, kit az ügyészséghez kísértek át és két társa elfogatása iránt megítették az intézkedéseket.

* **Parasztpárba a Bémertéren.** Vasárnap este fél hét órakor nagy néptömeg nézett végig egy különös párbajt, mely segédek nélkül a legeredetibb formában történt meg két paraszt legény között. Molnár Elek és Szabó Imre ugyanis közösen szerettek egy leányt, aki viszont közösen szerette mindkét legényt. Két dudás egy csárdában nem férhet meg, ezt az elvet vallotta a két legény is és hogy melyikjük maradjon meg tovább is a leány kegyében annak eldöntését a párbajra bízták, mely furkós botokkal meg is történt a Bémertéren éppen akkor, mikor legtöbb jár-tak. A két legény tulságos keményen osztogatta egymásnak a botütéseket, miglen a rendőr közbe nem lépett és be nem kísérte őket . . .

* **Eltűnt szobrász.** Az Ezredévi emléktéren a Knapp ház pincéjében lakott Heine Antal 63 éves szobrász, aki öregségére könyöradamányokból tengette már életét. A mult héten eltűnt a szobrász és nem tudta senki hová lett. Tegnap az egész házban kellemetlen szag terjedt el, melyre a házbelieliek figyelmesek ettek s annak keletkezési okát keresve a pincébe a szobrász lakásához jutottak. A lakás ajtaja be volt zárva. Majd a rendőrségen tettek jelentést, honnan Vass Károly rendőrellenőr jött a házhoz és feltörte az ajtót. Rettenetes látvány tárult az emberek elé. A nyomoruságos be-rendezésű szobában egy rongyos szalmazsákon halva feküdt Heine a szobrász feloszlásnak indult teste. Még a tegnapi nap folyamán megtartotta dr. Mayer László városi orvos a boncolást, melynek során megállapította, hogy a halál oka szívszélhűdés volt, mely hat nappal korábban állott be, mint megtalálták a halottat.

* **Vitriol és a köröm.** Tegnapelőtt este nagy feltűnést keltett egy furcsa harc, mely egy káplár és Bereczky Katalin szobalány között folyt le a Rákóczi-uton. A szobalány u. i. bosszút forralva hűtlen szeretője ellen, tegnapelőtt este vitriolt kerített magának és azt kötöje alá rejtve, keresésére indult a káplárnak, kit fel is talált. A vitriolt nem használhatta a családott amazon, mert a káplár hamar észre-vette a veszedelmes szándékot és megfogta a leány kezét, mire ez eldobva a vitriolos üveget és körömmel esett a káplárnak és mindenáron annak szemét akarta kikaparni. E szándékában Veres Károly rendőr akadályozta meg a harcias szobaleányt, akit aztán a rendőrség vett pártfogás alá.

* **Apró hírek.** Aki állandóan ingyen utazik. Tegnap délelőtt a budapesti vonaton tartóztatott egy Fábrián József barsi szabó segédet, mert nem volt jegye és a jegy árát sem volt hajlandó kifizetni. Letartóztatásakor bevallotta, hogy ő állandóan jegy nélkül utazott még ez ideig, azonban nem vesztett rajta. Most megindították ellene az eljárást. — *Lövöldözés a fiakerből.* Tóth János kőműves segéd vasárnap erősen beszeszelve a szórakozásnak egy különös formáját akarta meghonosítani. Ugyanis kocsit fogadott és azzal Vitéz János-utcarra hajtatott, hol a haladó kocsiból lövöldözni kezdett míg a rendőrség le nem tartóztat-ta. — *Betörés a Kolozsvári-utcán.* Vasárnap virradóra Steiner Antal kolozsvári-utca 18. szám alatti cipész kamráját eddig ismeretlen tettes feltörte és onnan 32 korona értékű kész munkát lopott el. A tettes kézrekerítése iránt megindították az eljárást. — *Titkos halál-esei.* Tegnapelőtt Székelyhidról beszállították Hajkán Pált a biharmegyei kórházba, hol ápolás alá vették. A beszállított ember eszméletlenül volt és így nem lehetett ki sem hallgatni. A boncolás alkalmával az orvos koponya csonttörést konstataált a halál okául. Azt azonban, hogy bűntény következtében állott elő a törés, nem lehetett megállapítani. — *Megégett*

gyermek. Fenesen Halász István 3 éves József nevű fia míg atyja a gyárban dolgozott és édesanyja a kutra ment vizéri, a konyhában a tűzhely mellett játszott, miközben ruhája tüzet fogott, melytől oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy azok következtében meghalt.

* **Tánciskola-megnyitás.** Kovács Tivadar balettmester, a m. kir. nagyváradai honvéd-hadapródiskola és Orsolya-zárda táncanára f. évi november hó 3 án nyitja meg táncintézetét a Zöldia-szálloda tánctermeiben. Az oktatás fel-öleli az egész koreografiai táncművészetet, test-estétikát és a szalon-tornát. Külön gyermek-, diák- és boston-kurzusok. Az esti tanfolyam kezdő és haladó-tanfolyama.

Védnökségek alatt álló magáncsoportok és magánórák külön társaságoknak különböző napokon és órákon fognak megtartatni. Ertekez-hetni lakásán: Nyárfa-utca 12. (Teleky-u ca felé) Számtalan újabb művészi tánc képei az idei szezon programját.

KUGLER HENRIK (Gerbeaud) udvari cukrász összes gyártmányainak fő elárusítása Petrovics Mihály fűszer és csemege kereskedésében Nagyvárad, Fő utca (Huzellával szemben) van.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Kedd: Boszorkányvár.
Szerda: Salome, Cremonai hegedős.
Csütörtök: Salome, Cremonai hegedős.
Péntek: Aranyember.
Szombat: Vig Niebelungok.

Nap és hold.

Főlsleges volna ismételní, amit nem egy-szer megirtunk: hogy a régi operettirodalom remekeinek felújítása nagyobb értékű művészi alakításokat mutat be a közönségnek, mint modern szárnypróbálgatások légiója. A moderneket pártolni kell, mert hátha kerül néha köz-tük jó is? De a mellett nem szabad elhanya-golni a régi remekeket, amelyek már átmentek a legnagyobb kritikus: az idő rostáján s ez a kemény kritikus sem tudta megtépni fiatalos szépségüket.

Lecocq bájos operettje is olyan üdésé-gel hat, mintha tegnap irták volna. Csupa bá-jos, mosolygós költészet, amelyet kár volt ed-dig is éveken át színre nem hozni. Hátha akkor a közönség jobban ismerné és a szín-házat jobban megtöltötte volna? Így bizony meglehetősen kevesen élvezték az elő-adást.

Mert az előadás művelzetet szerzett. A darab költészete ragadhata magával a szerep-lőket, mert nagyjában egészében mind ereje legjavát vitte színpadra.

A két fő női szerep Károlyi Leona és Lányi Edit kezében volt és mind a kettő tel-jesen kielégítette a hozzájuk fűzött várakozást. Károlyi Leona művészetéhez elég azt megje-gyezni, hogy a szokott kiváló kvalitások teg-nap sem hiányoztak nála.

Meglepett azonban Lányi Edit, akiről mos-tanában nem igen volt alkalmunk olyan jó énekes szerepet látnunk, mint a tegnapi volt. Ugy látszik, nem szabad a hangját erőltetnie és akkor kellemes hatást tud elérni lágy ének-vel is. A füllemüle és a csiz duettjét, melyet Károlyi Leonával énekelt igen szépen, meg kellett ujránziok. Kiváló partnerük volt Toro-nyi Gyula. Nemi volt nagy a szerepe, de annál jobban kidolgozta. A Szent-Mihály triójában a jól összetanult és művészileg előadott ének-

számnak mintáját adták. Szépen énekelt Szántó Gáspár is, kár, hogy az ének annyira megtetszett neki, hogy a társalgó beszédbe is átvitte s énekelve beszélt, ami sikeréből határozottan levont.

Bérczi jóízű és mégsem tulhajtott humora, eredeti ötletei sok derűtséget keltettek. A zene és énekhar betanulása és előadása kifogástalan. Szóval olyan előadás volt, a mily értékest ritkán látni, — azért is volt feltűnően kevés közönség. Majd lesz rémdrámánál — a jó izlés nagyobb dicsőségére. —r.

Salome, Cremonai hegedős. Holnap este olyan jelentős premier színhelye lesz a Szigligeti színház, amilyenhez a közönségnek ritkán van szerencséje. Két nagyhirű darab kerül bemutatásra: Wilde Oszkár drámája: Salome és Hubay Jenő operája: A cremonai hegedős. Művészi esemény tanuja lesz a publikum ezen az estén. A Salome kétségtelenül excentrikus irodalmi mű. Olyan alkotás, amelyet csak időnként vet felszínre a világirodalom. Wilde Oszkarnak, ennek a szertelen, csapongó fantáziájú lángléleknek minden érzése, gondolata benne duzzad ebben a darabban. Káprázatosan van ez az egy felvonás megírva: a csodálatnak és a művészi lelkesedésnek rabjává ejti azt, aki ezt a sok színt, ragyogást olvassa vagy látja. A napkeleti hercegnő regéjét költő szebben, lelkesebben, megkapóbban fel nem dolgozhatja. Mint könyvet, világszerte kapkodják, olvassák a Salomét. Mint darabot, óriási diadalra juttatták mindenütt. Mig hozzánk érkezett, siker és dicsőség kísérte utjában ezt a rendkívüli műremeket. Előadása nálunk is méltó akar lenni Wilde Oszkár diadalmas szelleméhez. Délelőtt délután próbálják, vele együtt mutatja be a társulat Nagyváradon Hubay Jenő Cremonai hegedősét. A világhírű magyar zeneköltő legmaradandóbb alkotása ez: babérokban gazdag pályájának legszebb produktuma. Az operaháznak a Cremonai hegedős állandó műsordarabja. Zenéje a magyar operában kimagasló helyet foglal el; csupa erő, tűz és hatás ezeknek az eredeti melódiáknak mindegyike. A Szigligeti-színház a Cremonai hegedüst díszes kiállításban adja.

TANÜGY.

A tanító egyesület gyűlése.

A Biharvármegyei Tanítóegyesület új választmánya e hó 27-én délután 4 órakor tartotta Rákay József elnöke alatt első gyűlést. A választmány helybeli és vidéki tagjai majdnem teljes számban megjelentek a gyűlésen. Apponyi Albert miniszter táviratát, melyben az egyesületet üdvözli, nagy lelkesedéssel fogadták. Határozatba ment, hogy a választmányi gyűlés ezentúl teljesen nyilvános lesz, hogy azon az egyesület iránt érdeklődő minden tanító, mint vendég részt vehessen. A Sipos és majális alapítványt beutalták az egyesület pénztárába, míg a sok port felvert „Göncy alapot” pedig csak akkor fogják beutalni a pénztárba, ha a volt tisztikar az ezen alapra vonatkozó iratokat átszolgáltatja az új tisztikarnak. A nealáni pörös ügyek elintézésére dr. Puskás Béla ügyvédet kérik fel. Új tagokul a választmány felvette: Albisy Katalin, Máté András, Renner Lajos, Zöldy Bertalan és Csicsmányi János tanítókat, továbbá az eddig fel nem vett vármegyei összes állami, községi és izraelita tanítókat, tanítónőket és óvónőket, kik a törvény és rendeletek értelmében köteleztek tagjai az egyesületnek. A beérkezett pá-

lyamunkák megbirálására *Bitró János, Horváth István és Szűts Izsó* tagokat kérte fel.

Bodnár János a közgyűlésnek az alapszabályok megváltoztatására, *Balog Károly* pedig a hivatalos lapra vonatkozó határozatát megfellebbezéseket a kir. tanfelügyelőség véleményezés végett az elnökséghez tette át. Több apróbb anyagi ügyek elintézésé mellett még elhatározta a gyűlés, hogy a közgyűlésen meg nem jelent s elmaradásukat nem igazoló tagoktól az alapszabályokban kitüntetett 4 korona bírságot behajtja, valamint elhatározta a központi és járási körök felállítását s felhívja az elnökséget, hogy a következő választmányi gyűlésen erre vonatkozólag részletes javaslatot terjesszen elő. —y—r.

EGYESÜLETEK.

A legényegylet közgyűlése.

A Nagyváradai Katolikus Legényegylet vasárnap délután 5 órakor ez évben második rendkívüli közgyűlést tartotta. A népes közgyűlés lefolyása épen olyan lélekemelő volt, amilyen fontos volt tárgya.

Dr. *Vucskics Gyula* elnök terjesztette elő az egyesület fővédőjének a legényegylet háza renovációjára vonatkozó jóváhagyó leiratát. A közgyűlés hálával vette tudomásul dr. *Samre-csányi Pál* püspök nagymérvű jótékonyágát, melylyel a legényegyleti ház jókarbahozatalát lehetővé tette. A mai nehéz pénzügyi viszonyok között nagy áldás 10 ezer korona olcsó 5 százalékos kölcsönre, még sokszorosan nagyobb az a 6 ezer korona, melyet a főpásztor jótékonyága ajándékba juttatott ezuttal a legényegylet házára, valamint az a 2 ezer korona, melyet *Vinkler püspök* hagyott örök alapítványul a legényegyletnek. A legényegylet közgyűlése jegyzőkönyvben örökíti meg háláját és köszönetét nagylelkű fővédője iránt.

Mellau István igazgató tett ezután jelentést az egyesületben létesített könyvelési reformról, mit a közgyűlés helyeslő tudomásul vett.

Harmadik tárgynál azon elnöki nyilatkozat mellett, hogy az egyesület mindenkor fenn tartja címét és jellegét, fejtegeti igazgató a budapesti központokkal való összeköttetés szükségét, nevezetesen a kat. egyesületek és ker. szociális egyesületek országos szövetségébe való belépését, mely tárgynál *Arnóczy József*, egyleti tag és *Vékony Miklós*, a ker. kereskedők részéről buzditották a közgyűlésen jelen levő egyesületi tagokat a ker. szociális tevékenységre és agitációra.

A közgyűlésnek örömeire szolgál az egyesület téli előadásaiba a vetített képeknek tervbe vett rendszeres bevezetése. A legényegylet *Uránia előadásait* a közelgő adventre készíti elő.

Végül jelenti az igazgató, hogy az egyesületben az 1905—6. év telén tartott előadások nyomtatásban legközelebb megjelennek s a könyv kelendőse érdekében buzditja a közgyűlés tagjait, hogy terjesszék az őket érdeklő könyv eszméit ők is az iparos körökben.

Végül örömmel jelentette az elnök, hogy az egyesület alapító tagjai közé lépett újabban *Lebb Bertalan* premontrei kanonokrendű tanár és *Imrik Zoltán* plébanos.

Z E N E.

Géczy Lajos Budapesten.

Elénk emlékezetében van még Nagyvárad közönségének az az előadás, melyet az itteni Katolikus Körben *Géczy Lajos* tartott a magyar dalról. Jeles dalköltőnknek most újabb sikeréről adhatunk számot: szombaton este a budai katolikus körben tartott előadást a magyar lantról. Ez alkalommal különösen azt bi-

zonyította be a szerző, hogy az egyház volt az első, mely a zenének szívet hódító és nemesítő erejét felismerte s fejlődésének hatalmas lendületet adott, viszont alig volt hirneves zeneköltő, aki szatorium, vallásos zenemű alakjában ne rótt volna le a hála adóját az egyház iránt. Adatokat hozott fel annak bizonyítására, hogy a világi nagy zenealkotások mind az egyházi zene szülöttei. Beszélt a dal fejlődéséről s a magyar mellódia hatásáról a külföldi zeneirodalomra.

A magyar dalról szóló felolvasás között több dalt énekeltetett el a felolvasó, részben saját, részben *Endrődi* verseire. A zene mindeniknél *Géczyé* volt.

A dalok előadása remekül sikerült. Az előadás rendkívül tetszett. A közönség nagy meglepetésének és meglegedettségének szünni nem akaró tapsban adott kifejezést s a kör tagjai azt mondták, hogy ez az est örökké emlékezetes lesz előttünk.

A szerző állandó ünneplések központja volt.

A verseket alkalmilag közölni fogjuk.

NYILTTÉR.

Új gyógyszertár a Szacsvey-utcában!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a „*ll. Rákóczi Ferenc*” címzett

gyógyszertáramat

folyó hó 22-én

megnyitottam.

Szives pártfogást kérve maradok teljes tisztelettel

CSANDA ENDRE, gyógyszerész.

Sürgős értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelenleg Bémer-téri bódében levő **Kobrak-féle cipőraktár teljesen feloszlik** és az összes raktáron lévő cipő árukat minden elfogadható árban elárusítjuk.

Minthogy ilyen kedvező alkalom csak ritkán kínálkozik, kérjük a n. é. közönséget, hogy bevásárlásait mielőbb eszközölje, míg a készlet tart.

Teljes tisztelettel:

Eigner Ede és Társa.

Berendezés eladó. ——— Telefon szám 695.

Csak november 1-ig.

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.

**Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.**

4303—1907. eln. szám.

Felhívás!

Halottak estéjén a temetők kapuin gyűjtő perselyeket helyezünk el, azon kérő szavakkal, hogy »Adakozzunk a városi szegény tüdőbetegek részére.«

Halottak napján fordulunk a közönség neves szívéhez; azon a napon, amidőn a kegyelet nyilatkozik meg az elhunyt hozzátartozók emléke felett; azon a napon, amidőn a fájdalom érzése fogja el a szíveket, látván a sirok előtt a kérelhetetlen enyészetnek romboló pusztításait, amely szívtelenül, lelketlenül szakítja széjjel a leggyöngédebb érzelmeket.

A tüdőbetegség ellen az emberiség felvette a küzdelmet és enyhíteni törekszik ezen betegségnek nemzetirtó pusztításait.

Ki tudná megmondani, hogy hány sir állana üresen? hány szem maradna szárazon? hány munkáskéz, szerető anya és gyermek maradt volna életben? hány családban élne tovább a boldogság? ha ezen gyilkos betegség ellen a segítség kellő időben érkezik és a pusztító kór rombolásai megakadályoztatnak.

Az igazi kegyelet, az őszinte emberszeretet nyilvánul meg abban, ha a szegény embertársainkon segítüne és megmentjük őket hozzátartozóiknak.

Bizalommal fordulok Nagyvárad város közönségéhez és felkérem, hogy a városi szegény tüdőbetegek segélyezésére irányuló humánus törekvéseinket kegyes adományaival támogatni és előmozdítani szíveskedjék.

Nagyvárad, 1907. október hó 25.

Rimler Károly,
polgármester.

Butor kiállítás.

az Első Nagyvárad Műbutor-gyárban
Fő-utca Guttman-házban
Kádár fűszerüzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett szobák, hálószobák keményfából 320 koronától, ebédlők 380 koronától, salónok 460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és mindennemű berendezési tárgyak.

Szigoruan szabott saját gyári árak.

Vidékre kívánatra költségvetést vagy utazómat teljes mintákkal saját költségemre küldöm. Szíves megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fő-üzlet és iroda: Fő-utca, Guttman-ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér, 200 Holdas-templom mellett.

Gyár: Menház-utca 3. Telefon: 421. 626.

1970. számhoz.
1907

Árverési hirdetmény.

Alólirott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1907. évi V. I. 1048 számú végzésével Kendes Izidor felperes részére özv. Steiner M. Albertné alperes ellen 8850 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 671 koronára becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon Pável-utca 27. számú házban leendő megtartására határidőül 1907. évi október 29. napján délután 2. órája tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatlak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirott kiküldöttnél vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1907. évi október hó 12-án
Várnai Henrik
kir. bir. végrehajtó.

**MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
SZÉNSAV-MŰVEK**

ujonnan berendezve

A LEGTISZTABB, TERMÉSZETES FOLYÉKONY SZÉNSAV.

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szodavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra össze nem tévesztendő kevéssé kiadós szénsavval

Megbízható, szigoruan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

$\frac{1}{1}$ és $\frac{1}{2}$ literes üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál. 248 1—200

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdön.

Sürgönyeim: Musehong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Benkő sorsjegye

Benkő!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

$\frac{1}{8}$ K1.50

$\frac{1}{4}$ K3.-

$\frac{1}{2}$ K6.-

$\frac{1}{1}$ K12.-

BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

Sorsjegyeink, reklámtáblánk kifüggesztése által jelzett helybell vizsontelárusítónknál eredeti árban kaphatók.

Kócián

ajelenkor legnagyobb

hegedűművész . . .

KUBELIK rivalisa

Október hó 30-án

szerdán este a Keres-

kedelmi Csarnok disz-

termében

hangversenyt

rendez. Jegyek előre

Sebő Imre könyv- és

papír-kereskedésében

válthatók.

Helyárak:

I-ső hely 10 kor.,

II-ik hely 6 kor.,

III-ik hely 4 kor.,

Állóhely 3 kor.

MŰSOR:

ELSŐ RÉSZ:

I. **Paganini** Concert D-dur előadja *Kócián*.

II. a) **Chopin**: Nocturne F-moll.

b) **Tschaikowski**: Danse des Mirlitons.

c) **Grünfeld**: Gavotte Caprice előadja *Veselsky*.

III. a) **Godard**: Berseuse.

b) **Bazzini**: La Ronde des Lutius. Előadja *Kócián*.

MÁSODIK RÉSZ:

I. **Bach**: Ciaccna, előadja *Kócián*.

a) **Kócián**: Intermezzo pittoresque 18-ik mű 2. sz.

b) **Ries**: Adagio 34-ik mű.

c) **Wieniawski**: 2. Polonaise 22. mű, előadja *Kócián*.

I. a) **László A.**: Serenade Gabrielle.

b) **Friml**: Valse de Concert előadja *Weselski*.

II. a) **Wagner**: Wilhelmj Albumblatt.

b) **Sefcik**: Holka modroska, előadja *Kócián*.

NAGY OCCASIO.

A tulhalmozott raktár miatt az összes árucikkekből a mai naptól kezdve

november 15-ig

10% árengedmény az előirt és szigoruan szabott árakból

ifj. KOHN SÁMUEL áruházában Nagyvárad.

Alapított 1858.

Alapított 1858.